

Гелевич І.О.

студент 1 курсу магістратури
2 групи Інституту підготовки юридичних
кадрів для Служби безпеки України
Національного юридичного університету
імені Ярослава Мудрого

ПРОБЛЕМА НЕЗАКОННОЇ ПОРУБКИ ЛІСІВ В УКРАЇНІ

Анотація. У тезах досліджується проблема незаконної порубки лісів в Україні. Автор наводить статистичні характеристики особи злочинця, а також акцентує увагу на важливості даного питання на державному рівні.

Ключові слова: ліс, незаконна порубка лісів, зміни в законодавстві.

На сьогоднішній день все більшої актуальності набирає питання глобального потепління, озеленення планети, не останню роль в якій відіграє і незаконна вирубка лісів. Проте, якщо локалізувати цю проблему до меж України, то, окрім екологічної катастрофи, існує ще одна – економічна. Щороку незаконна вирубка лісів наносить державі величезні збитки, суми яких важко підрахувати навіть найдосвідченішим спеціалістам у цій галузі.

За різноманітними статистиками загальна площа лісів в Україні становить близько 16-17%, що майже вдвічі менше середньої площі лісів країн Європи. Не дивно, що Україну відносять до малолісних країн, однак, прослідковується і певна тенденція приросту загальної площі лісового фонду: за останні 50 років площа лісів зросла на 21%, а запас деревини виріс майже втричі [4].

Якщо проаналізувати кількість злочинів, зареєстрованих в Єдиному реєстрі судових рішень за статтею 246 «Незаконна порубка лісу» Кримінального кодексу України, то, станом на листопад 2019 року, їх налічується близько 1800. Якщо порівняти цю кількість із кількістю аналогічних правопорушень за останні роки, то вона практично не змінюється [4].

Необхідно розібрати саме незаконні порубки лісів, адже способи вчинення таких злочинів, здебільшого, банальні. Ліси вирубують або за допомогою мотопили (86,5%), або за допомогою ручної пили (13,5%). Здійснюють це, переважно, великою групою людей на попередньо визначеній території і, як правило, у світлу пору доби та при погодних умовах, які підходять, для даних дій. Пора року також відіграє чималу роль, оскільки, це напряду пов'язано із сезонністю заготівлі ділової деревини, що впливає на її ціну. Зимом цей показник найвищий - близько 34%, а влітку він спадає до 19-19,5%. Під час такої вирубки значно перевищується межа дозволених обсягів порубки лісів, акцентується увага лише на цінних породах дерев, таких як дуб, граб, клен та інші, та, зрозуміло, все це проходить без дозвільних документів [1, с. 74-76].

Найбільша кількість лісової території України припадає на Карпатський регіон (32%), що разом із географічним розміщенням та спільним кордоном із країнами Європи, робить його найсприятливішим районом для порубки та транспортування лісу [1, с. 78].

Щоб визначити, хто саме займається порубкою лісів, потрібно врахувати такі ознаки: соціально-демографічні (стать, вік, сімейний стан, освіта та інші); морально-психологічні (інтереси осіб, цінності, потреби); кримінально-правові (мотивація, вчинення одноособово чи групою осіб, можливі покарання та їх застосування). Спрямованість особистості злочинця, як писав у одній із своїх робіт Б. М. Головін, полягає у суб'єктивному сприйнятті і ставленні до індивідуально значущих об'єктів, що зумовлює вибір шляхів і засобів досягнення поточних цілей і реалізації життєвих планів.

Відповідно до статистики, яка була наведена Заїчко О. В. у своїй дисертації «Кримінологічна характеристика та запобігання незаконній порубці лісу» розпочати потрібно із статті: близько 98% осіб, які мають відношення до порубки лісу, - чоловіки, близько 2% - жінки. Як показує практика, 2% жінок - переважно особи, які займаються або організаційними питаннями, документальним оформленням або займають посади у відповідних органах, які мають відношення до порубки лісу. Щодо віку, то зрозуміло, що для порубки лісу, саме для виконання даного злочину, найкраще залучати осіб віком від 18 до 40 років (61%), ще 24,5% будуть займати особи, віком від 40 до 54 років, інші ж це старші люди або неповнолітні (близько 1% ще навчалися у школі) [1, с. 83-84]. У пшлббі перебували близько 47% осіб, а загальна кількість працевлаштованих складала лише 23% [3, с. 3]. Потрібно зазначити, що 77,8% осіб не мали раніше судимості та активно каялись і сприяли проведенню розслідування. Інші ж 22% раніше притягалися до відповідальності, а менше 8% - безпосередньо за порубку лісу [2, с. 79].

Хотілось би звернути увагу на істотні зміни в законодавстві, які підвищують захист українських лісів від знищення. Так, 25 квітня депутатами був підтриманий законопроект, в якому кримінальна відповідальність за знищення лісів

зменшилась від 2 мільйонів до 20 тисяч гривень. На даний же момент, вирубка навіть 5 дерев може потягнути за собою штраф.

Підводячи підсумок, хотілось би зазначити, що сьогодні потрібно актуальність проблеми вирубки лісу переводити в реальні дії, щодо запобігання цьому. Це не лише переведе незаконні дії в реальний дохід в бюджет держави, не лише буде сприяти екологічній ситуації в країні, а і підвищить авторитет країни на світовому рівні. Ми маємо усі можливості слідкувати як і за станом лісу, так і за особами, які потенційно мають можливість здійснювати таку протиправну діяльність.

Список використаних джерел:

1. Заїчко О.В. Кримінологічна характеристика та запобігання незаконній порубці лісу: Монографія /За наук. ред. проф. Головкина Б.М. – Харків: Право, 2019 – 211 с.
2. Пилипенко О.М. Основи методики розслідування незаконної порубки лісу; М-во внутрішніх справ України, М-во освіти і науки, Харківський нац. ун-т. ім. В. Н. Каразіна; наук. кер. Коваленко В.В. – Северодонецьк. 2018 – 199 с.
3. Заїчко О. В. Основні риси та класифікація осіб, які вчиняють незаконну порубку лісів URL:http://www.jurnaluljuridic.in.ua/archive/2018/1/part_1/34.
4. Загальна характеристика лісів в Україні URL: https://protocol.ua/ua/zagalna_harakteristika_lisiv_ukraini/

Науковий керівник – докт. юрид. наук, проф. Б. М. Головін

Міністерство освіти і науки України
Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого
Кафедра кримінології та кримінально-виконавчого права

Науково-дослідний інститут вивчення проблем злочинності
імені академіка В. В. Сташиса
Національної академії правових наук України

ПРОТИДІЯ ОРГАНІЗОВАНИЙ ЗЛОЧИННОСТІ І КОРУПЦІЇ

Матеріали XIX Всеукраїнської наукової конференції
з кримінології
для студентів, аспірантів та молодих вчених

(м. Харків, 2 грудня 2019 р.)

За загальною редакцією
професора *А. П. Гетьмана* і професора *Б. М. Головкина*

Харків
«Право»
2019

Редакційна колегія:
д-р юрид. наук, проф. А. П. Гетьман;
д-р юрид. наук, проф. Б. М. Головкін;
канд. юрид. наук, доц. О. В. Ткачова;
канд. юрид. наук, доц. О. В. Таволжанський;
зав. лабораторії Ю. Г. Бойко

Протидія організованій злочинності і корупції : матеріали XIX Все-
П83 укр. наук. конф. з кримінології для студентів, аспірантів та молодих
вчених (м. Харків, 2 груд. 2019 р.) / за заг. ред. А. П. Гетьмана і Б. М. Го-
ловкіна. – Харків : Право, 2019. – 232 с.

ISBN 978-966-937-837-8

ISBN 978-966-937-837-8

© Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого, 2019
© НДІ вивчення проблем злочинності іме-
ні академіка В. В. Сташиса Національної
академії правових наук України, 2019
© Оформлення. Видавництво «Право», 2019

Наукове видання

ПРОТИДІЯ ОРГАНІЗОВАНИЙ ЗЛОЧИННОСТІ І КОРУПЦІЇ

Матеріали XIX Всеукраїнської наукової конференції з кримінології
для студентів, аспірантів та молодих вчених

(м. Харків, 2 грудня 2019 р.)

За загальною редакцією
професора *А. П. Гетьмана* і професора *Б. М. Головікіна*

*Матеріали друкуються в авторській науковій
та літературній редакції*

Відповідальний за випуск *Б. М. Головікін*

Оригінал-макет виготовлено на кафедрі кримінології
та кримінально-виконавчого права
Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого
(61024, м. Харків, вул. Пушкінська, 77, ауд. 89)

Підписано до друку з оригінал-макета 28.11.2019.
Формат 60×84 $\frac{1}{16}$. Папір офсетний. Гарнітура Times.
Обл.-вид. арк. 16,92. Ум. друк. арк. 13,49. Вид. № 2348.
Тираж 60 прим.

Видавництво «Право» Національної академії правових наук України
та Національного юридичного університету
імені Ярослава Мудрого
вул. Чернишевська, 80а, Харків, 61002, Україна
Сайт: www.pravo-izdat.com.ua
E-mail для авторів: verstka@pravo-izdat.com.ua
E-mail для замовлень: sales@pravo-izdat.com.ua

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів
видавничої продукції — серія ДК № 4219 від 01.12.2011 р.

Виготовлено у друкарні ФОП Дуюнова Т. В.
Тел. (057) 717-28-80